

<<Քայլ առ քայլ>> բարեգործական հիմնադրամ

<<Նախադպրոցական հաստատության
մանկավարժական աշխատողների կարողությունների և
հմտությունների զարգացման>> ծրագիր

ՅԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ԹԵՄԱ՝ Սաների մեջ ինքնուրույնության,
նախաձեռնողականության և ստեղծագործական ունակությունների
զարգացումը

Դաստիարակ՝ Լիանա Բարսեղյան

Մանկապարտեզ՝ <<Էյլիթիա >> ՀՈԱԿ

ԳՅՈՒՄՐԻ 2023

ԲՈՎԱՆՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ.....	3
ԳԼՈՒԽ 1.	
ՆԱԽԱԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՏԱՐԻՔԻ ԵՐԵՒԱՆԵՐԻ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԵՐԵՎԱԿԱՑՈՒԹՅԱ ՆՁԱՐԳԱՑՈՒՄԸ ԿԱՌՈՒՑՈՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋՈՑՈՎ	
1.1.Երևակայության զարգացումը.....	4
1.2.Խաղ-բեմականացումը, որպես նախադպրոցական տարիքի երեխաներիստեղծագործական երևակայության զարգացման միջոց.....	7
ԳԼՈՒԽ 2. ՓՈՐՁԱՐԱՐԱԿ ԱՆԱՇԽԱՏԱՆՔ ԿԱՌՈՒՑՈՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ Ա ԽԱՂ-ԲԵՄԱԿԱՆԱՑՈՒՄՆԵՐԻ ՄԻՋՈՑՈՎ	
2.1.Յետազոտական աշխատանք.....	12
ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ.....	15
ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ.....	17

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Արդիականություն: Նախադպրոցական տարիքի երեխաների զարգացման ոլորտում կարևոր է առանձնացնել նրանց խոսքը, ստեղծագործական երևակայությունը՝ կառուցողական գործունեության միջոցով, որի շնորհիվ նրանք կարող են իրենք իրենց խոսքով ստեղծագործել այս կամ այն գործողությունը ծեսի ընթացքում: Բանավոր խոսքի զարգացումը օգնում է երեխաներին արտահայտելու և մեկնաբանելու իրենց մտքերը, զգացմունքերը, գաղափարները, ինչպես նաև արձագանքելու ուրիշների գաղափարներին և գործողություններին: Բանավոր խոսքին տիրապետում են խոսելու միջոցով: Բանավոր խոսքի, հաղորդակցման լավագույն միջոցը գրույցն է: Չրույցի թեմա կարող է դառնալ երեխայի անձը: Երեխաների ստեղծագործական մտածողությունը կարելի է խթանել՝ ապահովելով այնպիսի ուսումնական միջավայր, որտեղ նրանք կարող են փորձել, սխալվել, շտկել: Սեփական անձի գիտակցումը և սեփական անձի դրական ընկալումը ձևավորվում է ուրիշների հետ շփումի իր դրական փորձառության արդյունքում:

Երևակայությունը “թաքնված” պատկերների կամ զգացողությունների ձևավորումն է, որոնք տեղի են ունենում առանց որևէ մեկի իմացության: Անհատը կարող է երևակայել՝ ըստ տրամադրության, որը կարող է լավ կամ վատ լինել՝ կախված իրավիճակից: Որոշ մարդիկ երևակայում են, որպեսզի դուրս գան լարվածությունից կամ մռայլ տրամադրությունից: Այն ընդունված է համարել ներքին կարողություն և մտքում շրջակա միջավայրի ընկալման զգացումից բխած տարրերից մասնակի կամ ամբողջական անձնական ոլորտներ ստեղծելու գործընթաց:

Նպատակը: Երևակայության զարգացման առանձնահատկությունները նախադպրոցական տարիքում (կառուցողական գործունեության միջոցով):

Խնդիրները՝

1. Կատարել թեմայի վերաբերյալ տեսական վերլուծություն:

2. Ուսումնասիրել երևակայության զարգացման

առանձնահատկությունները:

3. Կատարել հետազոտություն նախադպրոցական տարիքի

երեխաների շրջանակում:

**ԳԼՈՒԽ 1. ՆԱԽԱԴԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՏԱՐԻՔԻ ԵՐԵՒԱՆՆԵՐԻ
ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԵՐԵՎԱԿԱՅՈՒԹՅԱՆ
ՉԱՐԳԱՑՈՒՄԸ ԿԱՌՈՒՑՈՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ
ՄԻՋՈՑՈՎ**

Կառուցողական երևակայության զարգացումը

Կառուցողական անվանումը ծագել է լատիներեն “costruction” բառից, որը նշանակում կառույց: Կառուցողական աշխատանքները նախադպրոցական տարիքում ենթադրում են՝ գործունեություն, որի ընթացքում ստեղծվում են տարբեր նյութերից (մանկական շինություն կոնստրուկտոր, թուղթ ստվարաթուղթ, բնական նյութեր և այլն) բազմազան խաղային շինություններ:

Երեխայի կառուցողական գործունեությունը անչափ մոտ է մեծահասակի գեղարվեստատեխնիկական գործունեությանը: Չնայած մանկական շինությունները չունեն հասարակական նշանակություն, և երեխան չի կարող կատարել նորարարություն, սակայն գործունեության այս ձևը հսկայական նշանակություն ունի երեխայի աշխատանքային դաստիարակության վրա:

Կառուցողական գործունեությունը նախադպրոցական տարիքում կրում է դերային խաղի, խաղ-բեմականացման բնույթ. կառույցը ստեղծելու ընթացքում երեխաները ներգրավվում են խաղային հարաբերությունների մեջ: Դրանք ոչ միայն բաժանում են յուրաքանչյուրի պարտականությունները այլև կատարում այս կամ այն դերը այդ իսկ պատճառով կառուցողական գործունեությունն անվանվում է շինարարական խաղ:

Շինարարական նյութերից կառուցումները նախադպրոցականների՝ հատկապես վաղ տարիքի երեխաների համար ամենամատչելին են: Այդ նյութի դետալները բաղկացած են երկրաչափական մարմիններից՝ խորանարդ, գլան, բուրգ և այլն: Դրանց ճշգրիտ ձևը երեխային հնարավորություն է տալիս հեշտությամբ ստանալ կայուն կառույց:

Ստեղծագործական երևակայությունը, անկախ լինելով արտաքին սահմանափակումներից, հաճախ իրական հաճույքի և ավելորդ տառապանքի միջոց է: Առաջնորդվելով այս գաղափարով, հաճելի և սարսափելի երևույթներ երևակայելը միմյանց է կապում եմոցիոնալ օղակներ, որոնք ներառված են եմոցիոնալ ընկալման և փորձի մեջ:

Նմանատիպ վարկած կա, որ մարդկային ճանաչողության ամբողջության հիմքում ընկած է երևակայությունը:

Կառուցողական խաղերը զարգացնում են երեխայի ուշադրությունը, հիշողությունը, երևակայությունը, ստեղծագործելու կարողությունը, հաղորդակցման (կոմունիկատիվ) կարողությունը, շարժողականությունը, ակտիվությունը, վարքի կամաձինությունը, ընկալումը, շոշափելու, այսինքն՝ նյութի թե՛ ընտրության և թե՛ մատուցման ձևը պիտի լինի հնարավորին չափ միակը, լավագույնը:

Երկար ժամանակ «երևակայություն» ու «ֆանտազիա» բառերը փիլիսոփայության պատմության բացառիկ մենաշնորհն էին: Հոգեբանության մասին միայն մի քանի տասնամյակ են սկսել զբաղվել, և դրա հետևանքով է, որ դպրոցներում երևակայությունը «աղքատ» է մնացել: Ուշադրությանն ու մտապահելուն ավելի մեծ նախապատվություն է տրվել և տրվում:

Միայն 18-րդ դարի սկզբում ենք հանդիպում տպավորությունների մտովի վերարտադրում «*facultas fingendi*»-ից (լատ. երևակայելու հատկությունից) տարբերելու առաջին փորձին, երևակայելու կարողության սկզբնական տպավորությունների վերլուծության և հա- մադրության միջոցով միանգամայն նոր կառույցների ստեղծումն է:

Երևակայության և ֆանտազիայի միջև տարբերության վերջնական ձևակերպման համար պարտական ենք Հեգելին: Նրա կարծիքով թե՛ երևակայությունը, թե՛ ֆանտազիան ուղեղի հատկության եղությունն է, սակայն նրանց տարբերությունը այն է, որ երևակայությամբ օժտված ուղեղը ուղղակի վերարտադրում է, իսկ ֆանտազիայով օժտվածը՝ ստեղծագործում: Երևակայությունը սահմանազատվում է իրականի միջոցով և նրա հիման վրա է կառուցվում, իսկ ստեղծագործաբար երևակայելը՝ «ինչքան ուժ ունի ոտքերում փախչում է առաջինից»:

Չուանոչ թե երևակայությանը, այլ հենց ստեղծագործաբար երևակայելուն է վերագրում նորագույն ու արդիական արվեստի մեծագույն մասը: Եղուարդ Թաուբերնու Մորիս Գրինն իրենց սինչ տրամաբանական փորձում ապացուցում է, որ հենց այնպես հաճույքի համար ստեղծագործաբար երևակայել չարժե. դա, որպես կանոն, մարդու ամենանվիրական կետին է ուղղվում, ուստի անգամ նմանափոքրիկ սողանցքը կարող է պիտանի լինել:

Խաղը ոչ թե ապրած տպավորությունների մասին հիշողությունն է, այլ մարդկանց ստեղծագործական վերամշակումը, որի ընթացքում երեխան փորձի տվյալներն է իմի բերում, որպեսզի իր հետաքրքրություններին ու պահանջմունքներին համապատասխանող նոր իրողությունն ստեղծի:

Բանականությունը անբաժանելի է: Դրա ստեղծագործական կարողությունները համակողմանիորեն պետք է զարգանան:

Ստեղծագործական մտածողությունն ակտիվ, պրպտող մտածողությունն է, որը պրորբլեմներ է տեսնում այնտեղ, որտեղ ուրիշների կարծիքով ամեն ինչ իր պատրաստի պատասխանն ունի, փոփոխվող իրադրության մեջ, այնտեղ, որտեղ ուրիշների աչքին վտանգներ են երևում, այն իրեն զգում է ինչպես ձուկը ջրում: Այն ի վիճակի է ոչ ոքից կախում չունեցող, ինքնուրույն որոշումներ ընդունելու, հերքում է իր վզին փաթաթվողը, իրերի ու հասկացությունների հետ նորովի է աշխատում՝ ոչ մի համակերպողական նպատակով իրեն խճճել թույլ չտալով:

1.2 Խաղ-բեմականացումը, որպես Նախադպրոցական տարիքի երեխաների ստեղծագործական երևակայության զարգացման միջոց Խաղ-բեմականացումներում երեխա-դերասանը ինքնուրույն ստեղծում է կերպար

արտահայտչականության միջոցների համակարգի օգնությամբ (ինտոնացիա, դիմախաղ, մեջքախաղ): Խաղ-բեմականացումների ժամանակ երեխան կատարում է ինչ-որ սյուժե (կառուցողական նյութերով), որի սցենարը արդեն գոյություն ունի, սակայն չի հանդիսանում կոշտ կանոն, այլ ծառայում է կտավ, որի սահմաններում զարգանում է իմպրովիզացիան: Իմպրովիզացիան կարող է վերաբերել ոչ միայն տեքստին, այլ նաև սցենարի գործունեությանը:

Խաղ-բեմականացումները կարող են իրականացվել առանց հանդիսատեղի և կրում են համերգային կատարման բնույթ: Եթե նրանք բեմադրում են սովորական թատերական ձևով (բեմ, վարագույր, դեկորացիաներ, կոստյումներ և այլն) կամ զանգվածային սյուժետային տեսարան, ապա դրանք անվանում են թատերականացված:

Դրամատիզացիաների տեսակները.

- Խաղ-իմիտացիաներ՝ կենդանիների, մարդկանց, գրական կերպատների տեսքով
- տեքստերի հիման վրա դերային երկխոսություններ
- ստեղծագործությունների բեմականացում
- ներկայացման բեմադրում մեկ կամ մի քանի ստեղծագործություններով
- Խաղ-իմպրովիզացիաներ առանց Նախապատրաստման:

Դրամատիզացի այն հիմնվում է կատարողի գործողությունների վրա, ով կարող է օգտագործել նաև տիկնիկ, կառուցողական նյութի դետալ (խորանարդ, բուրգ և այլն):

Լ. Վ. Արտեմովան առանձնացնում է ավագ Նախադպրոցական տարիքի երեխաների Խաղ-բեմականացման մի քանի տեսակներ.

- ✓ Խաղ-բեմականացում մատների օգնությամբ: Երեխայի ատրիբուտները լինում են մատների վրա: Նա «Խաղում է» մի կերպարի համար, որի պատկերումը գտնվում է ձեռքի վրա:
- ✓ Խաղ-բեմականացումներ տիկնիկ բիբաբոյի հետ: Այս խաղերում ձեռքի մատների վրա հազցնում են տիկնիկ բիբաբո: Նրանք սովորաբար

գործողությունները կատարում են շիրմայի վրա, որի հետևում կանգնած է կատարողը: Այսպիսի տիկնիկները կարելի է պատրաստել ինքնուրույն, օգտագործելով հին խաղալիքները:

- ✓ Իմպրովիզացիա: Սա սյուժետի ներկայացում է առանց նախապատրաստման:

Ստեղծագործական կարողությունների զարգացման աշխատանքի համակարգը կարելի է բաժանել 3 փուլերի.

1. գրական և ժողովրդական ստեղծագործությունների գեղարվեստական դաստիարակություն
2. հատուկ կարողությունների յուրացում՝ հիմնական («դերասան», «ռեժիսոր») և երկրորդական դիրքերի («սցենարիստ», «ձևավորող», «հագուստի մոդելավորող»)
3. ինքնուրույն ստեղծագործական գործունեություն:

Դերային խաղերը հասարակության հետ պրոեկտման վերաբերմունք են: Հասակակիցների դերային խաղերը օգնում են կառուցել հարաբերություններ ընկերների հետ, պաշտպանել սեփական հետաքրքրությունները և հաշվի առնել այլ մարդկանց ցանկությունները: Խաղի մեջ փոքրիկը ձեռք է բերում հմտություններ, որոնք պետք կգան ուսումնական գործընթացում:

Ինչքան երեխայի հայացքներն են փոխվում, այնքան էլ փոխվում է խաղի սյուժեն: Երեխաների համար դերային խաղերն ունեն ավանդական սյուժետ՝ խանութ, հիվանդանոց, դպրոց, որոնց ժամանակ երեխաները օգտագործում են կառուցողական նյութեր (կոնստրուկտորներ):

Նման խաղեր խաղում են բոլոր սերունդները՝
ավելացնելով իրենց ժամանակին բնորոշ
երանգներ:

Կառուցումների ընթացքում զարգանում է
միմյանց հետ շփվելու, հաղորդակցվելու
կարողություն: Երեխաները ձգտում են
աշխատել ինքնուրույն և համբերատար:

Նրանց մեջ մշակվում է կառուցողական և
շինարարական նյութերը քանդելու, ճիշտ տեղում դասավորելու, տարածքը կոկիկ
հավաքելու կարողություն

Ոչ բոլոր երեխաները հակվածություն ունեն դեպի դերային խաղ: Ամաչկոտ,
քաշվող փոքրիկները հաճախ նախընտրում են սպորտային խաղեր, կամ
մենակություն համակարգչի դիմաց: Չի կարելի թերագնահատել դերային խաղերի
ներդրումը երեխայի զարգացման գործում: Եթե երեխան ամաչկոտ է, կարելի է
երեխային գրավել դեպի խաղը՝ այն վերածելով թաթերական ներկայացման:
Կախարդական հեքիաթները, որոնք սիրում են երեխաները, կօգնեն պատրաստել
վարքի ճիշտ հմտությունների, յուրաքանչյուր տևային աշխատանք կարելի է ուղեկցել
խաղով: Երեխային խաղի մեջ ներգրավելուն միտված այդ բոլոր միջոցներն ունեն
մեկ նպատակ՝ դաստիարակել ներդաշնակ զարգացած, հաջողված
անձնավորություն:

Երեխան խաղում է մի շարք զգացմունքներին համապատասխան: Դերախաղը
հարստացնում է երեխայի զգացմունքները և զգայարանները: Երեխան կարող է
հիշել ամիսներ առաջ տեղի ունեցած հաճելի մի իրադարձություն և խաղալ այդ
իրավիճակը տիկնիկի հետ:

Դերախաղը ծանոթանալու, շփվելու, ընկերանալու միջոց է:

Սա ձեռք բերած գիտելիքների կամ փորձի հարստացման միջոց է: Կատարելով
որևէ դեր՝ երեխան ձգտում է՝ ըստ համապատասխան իրավիճակի դրսևորել այն և
հասցնել ավարտին: Դերախաղը մասնակիցներին հնարավորություն է տալիս
բացահայտել իրենց ընդունակությունները: Անհրաժեշտ է ընտրել խաղի համար
բազմաբովանդակ և հետաքրքրաշարժ թեմատիկա՝

- <<Խանութ>>
- <<Շտապ օգնություն>>
- <<Բժիշկ-բժիշկ>>

- <<Ընտանիք>>
- <<Մանկապարտեզ>>
- <<Տոնավաճառ>>
- <<Շուկա>>
- <<Շին հրապարակում>>:

Այդ կերպ հնարավոր է լինում իրականացնել տարբեր դերեր: Այստեղ կարևորվում են համապատասխան մթնոլորտի ստեղծում և մասնակիցների անկաշկանդ վարքագծի ապահովումը: Դերախաղերը կարող են ունենալ հստակ կառուցվածք կամ լինել ազատ: Այն օգտակար է, երբ փորձում են ցույց տալ, որ նույն թեմայի շուրջ տարբեր մարդիկ տարբեր կառուցվածք ունեն: Դերախաղի գրագետ իրականացումն անգնահատելի օգուտ է բերում մասնակիցներին: Դրանք ցանկալի է անցկացնել պարապմունքի մեջտեղում: Մեթոդը պետք է կիրառել շատ զգույշ: Ցանկալի է, որ խմբերը լինեն փոքր: Եթե մի խումբը խաղում է մյուսը լինում է դիտորդ: Դերախաղը մասնակիցներին հնարավորություն է տալիս հասկանալ, թե ինչպես են իրենց զգում այլ մարդիկ, երբ առնչվում են ինչ-ինչ իրավիճակների հետ: Դերային խաղը երեխայի համար սիրելի, զվարճալի, հետաքրքիր խաղ է, որը զարգացնում է նրա խոսքը, ստեղծագործական ունակությունները, ինքնուրույնությունը, խմբով խաղալու- աշխատելու հմտությունները: Դերախաղի եական նշանակությունը այն է, որ երեխան հայտնվում է ուրիշ մարդու դիրքում և կարծես աշխարհին նայում է այն մեծահասակի տեսանկյունից, որի դերը կատարում է: Երեխայի ստեղծագործական երևակայությունը զարգանում է հատկապես ստեղծագործական, դերային խաղերի միջոցով, որոնց ընթացքում երեխան կարող է օգտագործել կառուցողական նյութեր:

Երեխան հավատում է իր հորինած կերպարին: Նա ոչ միայն հավատում է, այլև ինքն է կատարում այդ դերերը: Մտնելով կերպարի մեջ՝ երեխան դառնում է նա, ում ընդօրինակում է: Դերախաղը հիմնականում խմբային է, մասնակցում են մի քանի երեխաներ, որոնցից յուրաքանչյուրը կատարում է իր դերը: Այսպես խաղում ձևավորվում են երկար, շղթայաձև փոխկապակցված խաղային խմբեր, օրինակ՝ աշխատում է հիվանդանոցային համալիրը, բժիշկները զննում են հիվանդներին, վիրաբույժը վիրահատում է ատամնաբույժը բուժում է ատամները, շտապօգնության մեքենան հրդեհից այրվածներին հասցնում է հիվանդանոց, հիվանդանոցի կողքին այրվում է բնակելի շենք, այնտեղ են շտապում հրշեջ

մեքենաները և այլն:

Դերային խաղերը ժամանցային բնույթի խաղեր են: Նախադպրոցական տարիքը կարևոր ժամանակահատված է երեխայի համար, այդ ժամանակ հիմք են դրվում անձի զարգացման ուղիները, կամքը և վարքի դրսևորումները, ակտիվորեն զարգանում է երևակայությունը, ստեղծգործելու ունակությունը:

Երեխաները սկսել են շատ քիչ խաղալ և դա բացատրվում է ժամանակի ոչ բավարար լինելով:

Մանկական խաղը մշակվել է հոգեբանության կողմից և համարվում է ամենակարևոր գործընթացը երեխայի կյանքում, հատկապես նախադպրոցականի կյանքում:

Խաղ-բեմականացումը հնարավորություն է տալիս երեխային ներկայանալու, արտահայտվելու, դառնալու ավելի անմիջական և շփվող: Դերային խաղերից ծնվում են թատերական ներկայացումներ:

Երեխաները հանպատրաստից կարող են ներկայացումներ խաղալ, անհրաժեշտ բեմական միջոցները կարող են հենց տեղում պատրաստել՝ ներկայացնել և ներկայանալ կենդանի ձևով:

Մատների վարժությունները խթանում են երեխայի ճանաչողական ակտիվությունը, օգնում են նրան ամբողջական պատկերացում կազմել շրջապատող աշխարհի մասին:

Երեխան մտածում է մատների, ձեռքի շարժումների օգնությամբ և միջոցով, յուրացնելով այդ վարժությունները՝ երեխաները կարող են պատմել զանազան պատմություններ ձեռքերի օգնությամբ:

Ձեռքերի միջոցով պատմելն օգնում է երեխաների երևակայության զարգացմանը: Մատիկների վարժանքը շատ անհրաժեշտ է հատկապես փոքրիկների՝ նախադպրոցական և կրտսեր դպրոցական տարիքի երեխաների համար:

«Մատների թատրոնում» մատները դառնում են փոքրիկ դերասաններ և օգնում են երեխաներին մտնել դերի մեջ, խթանել նրանց երևակայությունը, օգնել տեսնել հերոսներին «ներսից»՝ մտնելով կերպարի մեջ: Երեխաների համար շատ հետաքրքիր կլինի, եթե փոքրիկ բեմականացումներն իրենք ներկայացնեն:

Գլուխ 2. Փորձարարական աշխատանք կառուցողական

գործունեության և խաղ-բեմականացումների միջոցով

2.1. Հետազոտական աշխատանք

Խաղ բեմականացում

Նախադպրոցական տարիքում կառուցողական աշխատանքները միահյուսվում են սյուժետային խաղին, խաղ-բեմականացմանը և հանդես են գալիս որպես միջոց և բաղադրիչ: Խաղը հանդիսանում է որպես շարժառիթ՝ պարզ կառուցումներ կատարելու համար, դրա հետևանքով կառուցողական աշխատանքները համարվում են սյուժետային և խաղ-բեմականացման կոմպոզիցիաներ: Կառուցողական աշխատանքները ուղղորդվում են դաստիարակի հրահանգով որոնք երեխան պետք է լսի և կատարի: Խաղը հետաքրքիր կազմակերպելու համար կարող են ավելացվել շինության չափերին համապատասխան խաղալիքներ՝ տիկնիկներ, մեքենաներ և այլն: Այսպիսով ձևավորվում է հետաքրքրությունը կառուցողական նյութերով խաղային գործունեության նկատմամբ:

Դաստիարակը երեխաների հետ միասին որոշում է պատրաստել խաղ բեմականացում: Նախ երեխաններն ընտրեցին հեքիաթը, <<Պապն ու շաղգամը>>, որի հիման վրա պետք է պատրաստվի խաղ բեմականացումը: Դաստիարակը նրանց համար կարդում է հեքիաթը, հետո միասին քննարկում են այն: Երեխանները վերարտադրում են իրենց զգացմունքները: Դաստիարակի և երեխանների հարց ու պատասխանի միջոցով քննարկվում է՝ արդյոք հերոսները ընկերասեր էին և միասնական, իսկ եթե մկնիկը չգար ինչ կլիներ, իսկ եթե դու լինեիր նրա փոխարեն ինչպես կվարվեիր: Դաստիարակը փորձում է երեխաններին ներգրավել հեքիաթի մեջ: Այնուհետև երեխանները իրենք են ընտրում հեքիաթի հերոսին, որին ցանկանում են մարմնավորել: Դերերը բաշխելուց հետո փորձում են դերային խաղով ներկայացնել հեքիաթը: Ասպիսով, հեքիաթն ամրապնդվելուց հետո պատրաստվում ենք խաղ բեմականացմանը:

Երեխաները դաստիարակի օգնությամբ կատարում են կառուցողական բնույթի աշխատանք՝ պատրաստելով բեմանականացման միջավայրը կառուցողական նյութերի օգնությամբ:

Մենք ընտրեցինք 3-4 տարեկան երեխաների խումբը: Ամեն ինչ այնպես էր ինչպես իրական թատրոնում: «Մեծերը» մեծ պատասխանատվությամբ ցուցադրեցին իրենց ներկայացումը, իսկ փոքրիկները մեծ խանդավառությամբ դիմավորեցին նրանց: Այս

Նախագիծն իրականացնելով մենք կարողացանք լուծել մի շարք խնդիրներ, որոնց մասին կխոսենք ստորև:

Դերասան-երեխաները ցուցադրելով թատրոն, իրենց զգում են հասարակության լիիրավ անդամ, կատարելով շատ կարևոր գործ: Երեխաների մոտ արթնանում է պատասխանատվության և պարտաճանաչության զգացում, ցուցաբերելով գործին լուրջ վերաբերմունք: Փորձերի ընթացքում երեխաների մոտ ձևավորվում է փոխզիջման և փոխըմբռման հատկանիշներ:

Փոքրիկ դերասաները սովորում են հստակ արտաբերել բառերը, կառավարել իրենց ձայնը, խոսքի տեմպը, յուրաքանչյուր դերին տալիս են բնավորությանը բնորոշ ձայն: Չարգանում է փոքրիկ դերասանների երաժշտական տակտը, ռիթմը, ծանոթանում են երաժշտական ժանրերի հետ:

Ներկայացման միջոցով երեխաները հարստացնում են իրենց տպավորությունները, առաջանում են դրական հույզեր: Ցույց տալով օրինակներ երեխաների մեջ ձևավորվում է ընկերասիրություն, բարոություն, անկեղծություն, սեր, աշխատասիրություն: Դերասան- երեխաները սովորում են ժեստերը, մարմնի լեզուն, օրինակ՝ որպեսզի ցույց տա նապաստակի ուրախությունը՝ նա թռչկոտում է, վախի ժամանակ՝ դողացնում է և այլն:

Երեխաների մոտ զարգանում է կոլեկտիվում աշխատելու ունակությունները և դրսևորվում է համբերատարություն կոլեկտիվի անդամների նկատմամբ:

Թատրոնը երեխաների մեջ դաստիարակում է բարոյական և գեղագիտական հատկանիշներ, ընդլայնվում է երեխաների ճանաչողական աշխարհընկալումը:

Հանդիսատես երեխանրի մոտ առաջանում է ցանկություն ընդգրկվել դերասանական կազմի մեջ, և ներկայացումից հետո նրանք խաղում են թատրոն փորձելով
ընդօրինակել
դերասաններին:

Եզրակացություն

Եվ այսպես ուսումնասիրելով մասնագիտական գրականությունը, կատարելով փորձարկումները, եկանք հետևյալ եզրահանգումների՝

- Նախադպրոցական տարիքի երեխայի կյանքում կարևոր տեղ են գրավում խաղերը.
- Դերախաղը հաճելի, զվարճալի և ուսանելի պետք է լինի:
- Դերախաղը կարող է լինել ինքնաբուխ:
- Սահմանափակումներ չպետք է լինեն, որպեսզի երեխան չձանձրանա:
- Դերային խաղերի կիրառությունը զարգացնում է երեխաների միջևմիջանձնային հարաբերություններ:
- Ակտիվորեն զարգանում է երեխայի ստեղծականությունը և երևակայությունը:
- Խաղը երեխայի կյանքի զարգացման գործոնն է:
- Դերային խաղը դաստիարակության և կրթության զարգացման միջոցն է, որը ձևավորում է երեխայի անհատականությունը:
- Դերային խաղերը անհրաժեշտ են երեխաներին, այլապես նրանք կմեծանան բարդոյթավորված, սեփական կարծիքից զուրկ, ագրեսիվ:
- Մանկական խաղը մշակվել է հոգեբանության կողմից և համարվում է ամենակարևոր գործընթացը երեխայի կյանքում, հատկապես նախադպրոցականի կյանքում:
- Մատների վարժությունները զարգացնում են երեխաների երևակայությունը: Մատիկների վարժանքը շատ անհրաժեշտ է հատկապես փոքրիկների՝ նախադպրոցական և կրտսեր դպրոցական տարիքի երեխաների համար: Մատների օգնությամբ պատմություն պատմելու թերևս մեր առաջին փորձնայն էր, որ պարզեցինք, թե ինչի՞ն են ընդունակ մեր մատները:
- Որոնք իրականացվում են կառուցողական գործունեության միջոցով:
- Կառուցել միջին բարդության շինություններ:
- Կատարել պարզ գործողություններ՝ մանր առարկաներով:
- Ձևափոխել կառույցը երկու ծանոթ եղանակով:
- Հավաքել 3-4 խոշոր մասերից բաղկացած պատկեր:

Օգտագործված գրականության ցանկ

1. «Ժամանակակից մանկավարժական մոտեցումներ»
Ձեռնարկ մանկավարժների և ուսանողների համարՍ. Տ. Վարդումյան
Նոյյան Տապան 2005թ
2. Акулова О. Театрализованные игры // Дошкольное воспитание, 2005
3. «Հրաշք մատիկները՝ ուսումնամեթոդական ձեռնարկ մանկավարժների և
մանկապարտեզի դաստիարակների համար» Անտարես Սիրամարգ
Վարդումյան 2007 թ.
4. Антипина Е.А. Театрализованная деятельность в детском саду.-М., 20